

Senát dnes schválil zákon o ochraně oznamovatelů nekalého jednání, týkat se bude až 15 tisíc subjektů

Praha, 31. 5. 2023 – Zákon o ochraně oznamovatelů, který společností a organizacím s více než padesáti zaměstnanci ukládá povinnost mít zprovozněný systém pro nahlásování škodlivého jednání, dnes schválil Senát ČR. Lidé budou moci nahlásit například obtěžování na pracovišti, škodlivé jednání u veřejných zakázek, finančních služeb, praní špinavých peněz, ale třeba i porušování ochrany životního prostředí a další prohřešky.

Podle dat společnosti CRIF – Czech Credit Bureau je přitom v Česku 10 tisíc obchodních společností s 50 a více zaměstnanci. Pokud připočteme i další subjekty, například živnostníky se zaměstnanci, družstva a další, jde téměř o 15 tisíc firem a organizací. Povinnost se dále dotkne také všech zadavatelů veřejných zakázek a vybraných orgánů veřejné moci, s výjimkou obcí do 10 000 obyvatel.

„Důležité je, že společnosti a další subjekty se díky tomu mohou rychleji dozvědět o porušování závazných pravidel, zamezit mu a zabránit dalším škodám, ať již finančním, či například reputačním. Lidé informující o poškození veřejného zájmu, o němž se dozví v zaměstnání nebo v souvislosti s ním, přitom získají právní ochranu. Nahlašovací systém přitom musí utajit jejich totožnost a ochránit je před odvetnými opatřeními,“ upozorňuje Stanislav Klika, ředitel rizikového poradenství společnosti BDO. Vzniknout může například jako zabezpečený internetový formulář na stránkách společnosti či jako aplikace.

Zákon počítá s nezávislým prošetřením podezření na protiprávní či škodlivé jednání nejpozději do třiceti dnů od oznámení. Oznamovatel zároveň získá právo znát závěry šetření do tohoto termínu, přičemž v odůvodněných případech lze tuto lhůtu prodloužit.

Oznamovatelem nekalého jednání, kterého chrání zákon, se může stát široké spektrum osob. *„Kromě zaměstnanců to mohou být i uchazeči o zaměstnání, stážisté, členové představenstva či dozorčí rady. Oznamovat mohou i ale dodavatelé nebo zájemci o zakázku,“* vyjmenovává Stanislav Klika. Je proto důležité, aby možnost podat oznámení byla snadno dostupná všem uvedeným subjektům.

Pro zodpovědné firmy bude zákon přínosem, naopak porušování podmínek se firmám může vymstít

Podle globální studie Asociace certifikovaných vyšetřovatelů podvodů (ACFE) je až 42 % podvodů odhaleno na základě oznámení ze strany zaměstnanců nebo zákazníků. Pro porovnání: interní audit, který je podle této studie druhou neúčinnější metodou, odhalí jen 16 % případů. Firmy, které již dříve zavedly oznamovací kanál, jsou schopny podvod odhalit mnohem rychleji a snížit výši možné škody až o polovinu.

TISKOVÁ ZPRÁVA

„Ochrana oznamovatelů patří mezi důležité mechanismy zodpovědného podnikání. Nabízí možnost bezpečně a jednoduše komunikovat o problémech, což pomáhá vytvářet důvěru ve vzájemných vztazích, jak se zaměstnanci, tak s klienty i dodavateli,“ říká Stanislav Klika.

Za nedodržení povinností vyplývajících ze zákona o ochraně oznamovatelů bude hrozit firmám pokuta až do výše milionu korun. Pokud společnost nebo jiná organizace nebude mít ohlašovaný systém zavedený nebo v něj nebude mít oznamovatel důvěru, může se obrátit přímo na Ministerstvo spravedlnosti. *„V zájmu firem tedy je, aby jejich vnitřní oznamovací systém byl jednoduchý a zároveň důvěryhodný, protože jinak ho oznamovatelé nejspíš nevyužijí a obrátí se rovnou na ministerstvo, jehož orgány mohou do podniku vyslat nečekanou kontrolu,“* vysvětluje Stanislav Klika.

Nástroj může pomoci i při nečinnosti nadřízených

Firmy by podle Stanislava Klinky neměly brát nahlásovací systém negativně, ale naopak jako příležitost pomoci řešit problémy uvnitř firmy, které z různých důvodů nejsou vidět nebo nejsou řešeny. *„Jde například o bossing. V naší praxi jsme řešili případ ponižování zaměstnanců ve výrobním závodě, o kterém lokální vedení vědělo, ale obávalo se zasáhnout, protože za dotyčnou osobu neměli náhradu.*

Na základě nahlášeného podnětu však zakročila mateřská společnost. Vedení i hříšníkově důrazně vysvětlila, že taková situace není akceptovatelná. Dotyčná osoba se za své chování omluvila a od té doby se již k zaměstnancům chovala slušně,“ shrnuje Stanislav Klika s tím, že pro všechny to tedy nakonec dopadlo dobře.

Firma nepřišla ani o jednoho zaměstnance, nemusela investovat velké náklady do hledání a zaučování nových lidí a posílila důvěru stávajících zaměstnanců ve spravedlivé zacházení.

TISKOVÁ ZPRÁVA

O společnosti BDO

BDO je poradenská společnost poskytující auditorské, daňové, právní, účetní a poradenské služby. Na českém trhu působí již 30 let. S téměř 500 odborníky a dlouholetou praxí se řadí k předním společnostem s tímto zaměřením v České republice, kde má kanceláře v Praze, Plzni, Brně, Domažlicích, Českých Budějovicích a Jindřichově Hradci.

BDO je v České republice zastoupena společnostmi BDO Audit s.r.o., BDO Czech Republic s.r.o., BDO Consulting s.r.o., BDO Legal s.r.o., advokátní kancelář a BDO ZNALEX, s.r.o. Společnost je součástí mezinárodní sítě BDO, která celosvětově tvoří jednu z největších sítí auditorských a poradenských skupin. Zaměstnává více jak 91 tisíc odborníků a působí ve 167 zemích, v nichž čítá více než 1 650 kanceláří.

Kontakt:

Jan Kuliš, EPIC Public relations,

E-mail: jan.kulis@epicpr.cz

Tel.: +420 731 920 874

Web: www.epicpr.cz